

Tillægsspørgsmål til ”Opdateret viden om bekæmpelsesmuligheder og udbredelse af aksløberens larve”

Rådgivningsnotat fra DCA - National Center for Fødevarer og Jordbrug

Af Annie Enkegaard, Elly Møller Hansen og Ingrid K. Thomsen

Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Fagfællebedømmere: Tove Steenberg, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

Datablad

Titel:	Tillægsspørgsmål til "Opdateret viden om bekæmpelsesmuligheder og udbredelse af aksløberens larve"
Forfattere:	Seniorforsker Annie Enkegaard, seniorforsker Elly Møller Hansen og seniorforsker Ingrid K. Thomsen, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet
Fagfællebedømmelse:	Seniorforsker Tove Steenberg, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet
Centerenh. kvalitetssikring:	Specialkonsulent Lene Hegelund, DCA Centerenheden, AU
Rekvirent:	Landbrugsstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Dato for bestilling/levering:	25.05.2021 / 08.06.2021
Journalnummer:	2021-0249385
Finansiering:	Besvarelsen er udarbejdet som led i "Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening" indgået mellem Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM) og Aarhus Universitet under ID 3.03 "Ydelsesaftale Planteproduktion 2021-2024".
Kommentar til besvarelse:	Tillægsspørgsmålet vedrører notatet Opdateret viden om bekæmpelsesmuligheder og udbredelse af aksløberens larve, leveret 17.02.2021.
Ekstern kommentering:	Nej
Eksterne bidrag:	Nej
Citeres som:	Enkegaard A, Hansen EM, Thomsen IK. 2021. Tillægsspørgsmål til "Opdateret viden om bekæmpelsesmuligheder og udbredelse af aksløberens larve". 4 sider. Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret 08.06.2021.
Rådgivning fra DCA:	Læs mere på https://dca.au.dk/raadgivning/

Baggrund

Landbrugsstyrelsen (LBST) har i en bestilling dateret 25. maj 2021 bedt DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug – om at besvare et tillægsspørgsmål til notatet af Enkegaard et al. (2021) "Opdateret viden om bekæmpelsesmuligheder og udbredelse af aksløberens larve". I Enkegaard et al. (2021) omtales effekten af pesticidet Avaunt, med aktivstoffet indoxacarb, som kan optages af aksløberens larver, når disse æder planter, der er behandlet med pesticidet (Middeldatabasen, 2021).

LBST anfører i bestillingen, at Enkegaard et al. (2021) kan forstås således, at de hidtidige bekæmpelsesmuligheder i form af brug af Avaunt samt en enkelt jordbearbejdning før såning af efterafgrøder er tilstrækkeligt til at bekæmpe larverne. LBST beskriver, at de efter modtagelse af notatet har haft møder med SEGES, som mener, at det ikke er tilstrækkeligt med brug af Avaunt og sædskifteændringer/efterafgrøder. Deres faglige vurdering er, at en effektiv bekæmpelse kræver gentagne jordbearbejdninger fra høst af hovedafgrøden, hvor jorden holdes sort i en periode for at undgå fremspiring, hvilket ikke er muligt på arealer med efterafgrøder.

I bestillingen oplyser LBST, at de har valgt at imødekomme SEGES' ønske om dispensationsmulighed for jordbearbejdningsforbuddet, for arealer, som er udsatte for angreb af aksløberens larve. Dispensationsmuligheden fremgår af Plantedækkebekendtgørelsen for 2021-22 (Landbrugsstyrelsen, 2021). På denne baggrund ønsker LBST, at Aarhus Universitet vurderer, hvorvidt der er tilstrækkelige bekæmpelsesmuligheder af aksløberens larve uden brug af en dispensationsordning for jordbearbejdning, eller om en dispensationsordning er et godt middel til tilstrækkelig bekæmpelse.

Besvarelse

Som skrevet i Enkegaard et al. (2021) kan der ikke altid opnås en effektiv bekæmpelse af aksløberens larve alene ved brug af Avaunt. I disse situationer kan yderligere foranstaltninger i form af et ændret og mere varieret sædskifte eller jordbearbejdning inddrages i bekæmpelsen.

I et traditionelt sædskifte vil der ofte skulle etableres efterafgrøder forud for forårssåede afgrøder. Ifølge gældende regulering kan der efter høst foretages en let jordarbejdning på sådanne arealer, hvor der efterfølgende skal etableres efterafgrøder (Landbrugsstyrelsen, 2021). I en situation, hvor der ikke planlægges efterafgrøder forud for forårssåede afgrøder, gælder der et generelt forbud mod jordbearbejdning. Dette forbud indebærer, at der ikke må foretages jordbearbejdning fra høst af forfrugt og indtil mellem 1. oktober og 1. februar afhængigt af jordtype (Landbrugsstyrelsen, 2021). Muligheden for jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder er således meget begrænset. Begrænsningen er, som nævnt i den oprindelige besvarelse, begrundet i, at tidlig jordbearbejdning forventes at øge udvaskningen af kvælstof.

Som anført i spørgsmål 4 i Enkegaard et al. (2021), er det ikke muligt at kvantificere, i hvilket omfang den nuværende regulering vedrørende jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder forhindrer en effektiv bekæmpelse af aksløberens larve. Enkegaard et al. (2021) har ikke kunnet vurdere, hvorvidt en let jordbearbejdning før etablering af efterafgrøder er tilstrækkelig til en effektiv bekæmpelse af larverne. Desuden er det, så vidt vides, heller ikke undersøgt, om en let jordbearbejdning og efterfølgende såning af en tokimbladet efterafgrøde, som aksløberens larver ikke kan leve af, vil være tilstrækkelig til bekæmpelse.

Foranstaltninger i form af et ændret og mere varieret sædskifte kan inddrages i bekæmpelsen af aksløberens larver, men omlægning af sædskifter kan have dyrkningsmæssige og økonomiske konsekvenser. Risikoen for sædskiftesygdomme kan f.eks. udelukke hyppig dyrkning af afgrøder, som mindsker angreb af aksløberens larver. Ligeledes kan omlægning af et sædskifte vanskeliggøres ud fra økonomiske hensyn f.eks. på grund af manglende afsætningsmuligheder. Samlet set betyder det, at bekæmpelsesforanstaltninger i form af sædskifteændringer ikke altid vil kunne implementeres i et omfang, der er tilstrækkelig til en effektiv bekæmpelse af larverne. Det vurderes derfor, at der i almindeligt forekommende sædskifter ikke altid vil være tilstrækkelige bekæmpelsesmuligheder, hvis der ikke dispenseres for jordbearbejdningsforbuddet forud for forårssåede afgrøder.

Der kan være forskellige vurderinger af, hvorledes den nuværende regulering og de praktiske og økonomiske konsekvenser af f.eks. sædskifteændringer skal afvejes mod en effektiv bekæmpelse af aksløberens larver. Indførelsen af en dispensationsordning betragtes derfor som en administrativ beslutning, og AU har ikke lavet en vurdering af, hvorvidt en dispensationsordning er et godt middel til tilstrækkelig bekæmpelse.

Referencer

- Enkegaard, A., Hansen, E.M., Thomsen, I.K. (2021). Udbredelse af aksløberens larve. Notat til Landbrugsstyrelsen 17. februar 2021. 10 sider. Rådgivningsnotat fra DCA – Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret 17.02.2021.
https://pure.au.dk/portal/files/211325267/Opdat_viden_om_bek_mpelse_og_udbredelse_af_aksl_bers_larve_1702_2021.pdf
- Landbrugsstyrelsen (2021). Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2021/2022. BEK nr. 648 af 13/04/2021.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/648>
- Middeldatabasen (2021). Avaunt 150 EC. <https://middeldatabasen.dk/product.asp?productID=61204>